

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 603/2024-60

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Dudíťa a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného WEBBER LEGAL, s.r.o., Duchnovičovo námestie 1, Prešov, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/34/2023 zo 14. augusta 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 11. novembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj práva na právnu pomoc v konaní pred súdom podľa čl. 47 ods. 2 ústavy uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie, priznať mu finančné zadost'učinenie a trovy konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal na Okresnom súde Banská Bystrica návrh na vydanie platobného rozkazu, ktorým sa proti žalovanému Home Credit Slovakia, a. s., domáhal zaplatenia sumy 1 668,80 eur s príslušenstvom z titulu bezdôvodného obohatenia spočívajúceho v zaplatených úrokoch a poplatkoch na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere na financovanie motorového vozidla. Súčasne bola medzi stranami sporu uzatvorená zmluva o zriadení záložného práva na motorové vozidlo v prospech žalovaného.

3. Okresný súd Banská Bystrica vydal platobný rozkaz sp. zn. 22UP/1453/2020 zo 6. augusta 2020, ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalovanú istinu s úrokom z omeškania.

Proti platobnému rozkazu podal žalovaný odpor, čím došlo k zrušeniu platobného rozkazu a postúpeniu veci Okresnému súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“).

4. Okresný súd žalobu sťažovateľa rozsudkom sp. zn. 11C/58/2020 z 25. októbra 2021 v celom rozsahu zamietol a priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

5. Na základe odvolania sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu Krajský súd v Žiline ako odvolací súd rozsudkom sp. zn. 7Co/66/2022 z 24. augusta 2023 rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením potvrdil a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

6. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré odôvodnil dovolacím dôvodom podľa § 420 f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Najvyšší súd uznesením sp. zn. 6Cdo/34/2023 zo 14. augusta 2024 dovolanie odmietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ v rozsiahlo koncipovanej sťažnosti predostiera dve relevantné námietky:

7.1. Žalovaný bol v súdnom konaní zastúpený advokátskou kanceláriou, pri jednotlivých úkonoch (odpor proti platobnému rozkazu, vyjadrenie z 10. marca 2021, vyjadrenie k odvolaniu, vyjadrenie k dovolaniu) však v mene žalovaného/právneho zástupcu konal advokátsky koncipient. Sťažovateľovi nebolo doručené žiadne poverenie advokáta pre advokátskeho koncipienta na vykonanie predmetných úkonov. Bez preukázania poverenia by nemohol byť platne podaný odpor proti platobnému rozkazu, súdy by nemohli prihliadať na uplatnené prostriedky procesnej obrany a ani priznať náhradu trov konania spočívajúcu v právnom zastúpení. Poverenie na zastupovanie sa nenachádza ani v elektronickom súdnom spise a pokiaľ sa nachádza v listinnom súdnom spise, nebolo sťažovateľovi sprístupnené.

7.2. Žalovaný hrubo porušil svoje povinnosti konať s odbornou starostlivosťou pri posudzovaní bonity sťažovateľa, ak vychádzal iba z tvrdení sťažovateľa týkajúcich sa výšky jeho príjmu a výdavkov. Napriek tomu konajúce súdy považovali overenie schopnosti sťažovateľa splácať poskytnutý úver za dostatočné. Odpovede najvyššieho súdu v danej súvislosti považuje sťažovateľ za nepresvedčivé. Sťažovateľ poukazuje predovšetkým na skutočnosť, že žalovaný v konaní neprodukoval žiaden dôkaz, že nahliadol do registra SOLUS (nebankový register informácií o klientoch, pozn.) bez zistenia negatívneho záznamu o sťažovateľovi. Na uvedený argument poskytol najvyšší súd len všeobecnú odpoveď, že rozsudok odvolacieho súdu je presvedčivý a dostatočne odôvodnený.

8. Uznesenie najvyššieho súdu podľa názoru sťažovateľa nespĺňa náležitosti odôvodnenia rozhodnutia, nezodpovedá formálnej štruktúre odôvodnenia rozhodnutia, je nezrozumiteľné a interpretačne nepresvedčivé, v hodnotení skutkových zistení absentuje relevantná okolnosť týkajúca sa overovania príjmov a výdavkov sťažovateľa žalovaným pred poskytnutím spotrebiteľského úveru. Napadnuté rozhodnutie nie je konzistentné, logické a presvedčivé, najvyšší

súd sa odchyľil od znenia príslušných zákonných ustanovení pri skúmaní bonity sťažovateľa. Uznesenie najvyššieho súdu nie je ústavnokonformné, a teda ani eurokonformné.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušenie práva sťažovateľa na právnu pomoc v konaní pred súdom (čl. 47 ods. 2 ústavy) uznesením najvyššieho súdu, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP.

10. Ústavný súd v prvom rade akcentuje, že jeho úlohou ako nezávislého orgánu ochrany ústavnosti je skúmať iba ústavné markanty postupu orgánov verejnej moci a z nich plynúce závery vyjadrené v jednotlivých individuálnych právnych aktoch, a to z pohľadu, či neprekracujú rámec ich ústavnej udržateľnosti v konfrontácii so skutkovými a s právnymi okolnosťami dotknutej veci. Ústavný súd nie je možné vnímať ako tzv. skutkový súd, ktorý by vykonával dokazovanie na zistenie skutkového stavu veci, a taktiež nie je v poradí ďalším súdom rozhodujúcim o opravnom prostriedku sťažovateľa. V naznačených súvislostiach ústavný súd už judikoval, že «Ústavný súd nerozhoduje v predmetnej veci patriacej do právomoci všeobecných súdov, teda *nerieši „kauzu“*, ale posudzuje „len“ ústavnú udržateľnosť napadnutého rozhodnutia. Ak by aj sám dospel (pri riešení na úrovni zákona alebo skutkového stavu) k odlišným záverom, nie je to dôvod na zrušenie ústavnou sťažnosťou napadnutého rozhodnutia, ak subjekt rozhodovania odôvodnil svoje závery dostatočnými a bez zjavného excesu produkovanými úvahami na svojej, teda zákonnej alebo podzákonnej úrovni.» (uznesenie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 399/2022 zo 6. septembra 2022 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 83/2022).

11. Ústavný súd tiež stabilne judikuje, že rozhodnutie súdu spĺňa parametre riadneho odôvodnenia, ak jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, avšak musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam (II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04). Ak ide o argument, ktorý je vo veci rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (II. ÚS 410/06). Teda všeobecný súd je povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

12. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu treba uviesť, že z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť dovolania a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, ale i formalistická

a aby bola čo najustálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010).

13. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ vznesol námietku o nedoručení/nesprístupnení mu poverenia určeného advokátskemu koncipientovi, ktorý v súdnom konaní podával v mene žalovaného, resp. jeho právneho zástupcu všetky zásadné vyjadrenia vrátane odporu proti platobnému rozkazu. V tejto súvislosti z pohľadu ústavného súdu treba konštatovať, že hoci sťažovateľ proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie a proti rozsudku krajského súdu podal dovolanie, pričom v dovolacom konaní mohol dotknutú okolnosť namietat' po doručení mu vyjadrenia protistrany k dovolaniu, túto námietku uplatnil až v konaní o ústavnej sťažnosti. Z formálneho hľadiska preto platí, že sťažovateľ síce účinný prostriedok nápravy podal, avšak z materiálneho hľadiska vzaté v ňom uvedenú námietku neuplatnil, čo vedie k záveru o neprípustnosti tejto námietky vo vzťahu k tvrdenému porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Napokon sťažovateľ ani netvrdil (tým menej preukazoval), že uvedenú námietku neuplatnil v dotknutom súdnom konaní z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

14. V prípade konania pred všeobecnými súdmi musí sťažovateľ ochranu svojich základných práv a slobôd vrátane argumentácie s tým spojenej uplatniť najskôr v tomto konaní a až následne v konaní pred ústavným súdom, pretože v opačnom prípade by ústavný súd nedisponoval právomocou na posúdenie takejto argumentácie (III. ÚS 90/03, III. ÚS 135/03, III. ÚS 201/04).

15. Napriek uvedeným záverom ústavný súd dodáva, že sťažovateľ v samej podstate nespochybňuje, že všetky vyjadrenia boli podané advokátskym koncipientom, teda osobou oprávnenou konať v mene advokáta v rámci poverenia, namieta výlučne skutočnosť, že v elektronickom súdnom spise sa poverenie pre advokátskeho koncipienta nenachádza a nebolo mu ani doručované, avšak súčasne pripúšťa, že predmetné poverenie sa môže nachádzať v listinnom súdnom spise. V danom kontexte preto nemožno podľa názoru ústavného súdu dospieť k záveru o materiálnom porušení práva sťažovateľa na spravodlivý proces, pričom tento aspekt je pri posudzovaní ústavnej udržateľnosti postupu a rozhodnutí pre ústavný súd zásadný.

16. K námietke sťažovateľa o nedostatočnom vyhodnotení jeho schopnosti splácať poskytnutý úver žalovaným pred uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere najvyšší súd po konštatovaní náležitého odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu poukázal na rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie, ktorými uskutočnil výklad čl. 8 a 23 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (implementovaná zákonom č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) vo vzťahu k povinnostiam veriteľa pred uzatvorením zmluvy posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa (C-679/18, C-449/13, C-58/18), z ktorých vyplýva, že uvedené ustanovenia smernice nebránia tomu, aby overenie bonity bolo uskutočnené len na základe vyhlásení spotrebiteľa doložených dôkazmi, resp. neukladá veriteľovi povinnosť systematicky overovať pravosť týchto informácií a tiež veriteľ pri overovaní prípadne môže nahliadnuť do príslušnej databázy s cieľom zabrániť poskytnutie úveru nebonitnému spotrebiteľovi.

17. Aplikujúc zásadu proporcionality, dovolací súd konštatoval, že žalovaný pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere postupoval náležite, pokiaľ skúmal príjem sťažovateľa, jeho rodinný stav, vyživovacie povinnosti, bývanie, zamestnanie, databázu SOLUS formou dopytu a matričný list sťažovateľa. Vychádzajúc z dokazovania vykonaného okresným súdom a probovaného krajským súdom v odvolacom konaní, tak najvyšší súd konštatoval, že súdy nižšej inštancie dospeli k správneému záveru o splnení predzmluvných povinností žalovaným, čím dovolací súd implicitne akceptoval dovolaním napadnutý rozsudok krajského súdu, ktorý predmetnú námietku sťažovateľa podrobne posúdil v bodoch 11 až 13, a to aj vo vzťahu k nepredloženiu dôkazu o výsledku šetrenia v databáze SOLUS žalovaným, ktorý tvrdil, že záznam bol negatívny. Krajský súd predmetnú námietku vyhodnotil ako nedôvodnú aj s ohľadom na sťažovateľom nepreukázaný/netvrdený opak, čo je z materiálneho hľadiska podstatné, keďže aj z pohľadu dotknutých aspektov európskeho práva a jeho transpozície je overovací proces v úverovom mechanizme len prostriedkom slúžiacim na účel posudzovania bonity klienta ako rozhodujúcej skutočnosti, a teda na zabránenie tomu, aby bol spotrebiteľský úver poskytnutý osobe, ktorá ho podľa okolností zrejmých už v čase poskytnutia úveru nie je schopná splatiť. Napokon o správnom preverení schopnosti sťažovateľa splácať poskytnutý úver zo strany žalovaného posudzovanej konajúcimi súdmi vrátane dovolacieho súdu svedčí aj skutočnosť, že sťažovateľ celý úver splatil už v roku 2018.

18. Ústavný súd, vychádzajúc z obsahu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, nezistil, že by účinky výkonu jeho dovolacej právomoci pri posudzovaní prípustnosti dovolania sťažovateľa podľa § 420 písm. f) CSP boli nezlučiteľné so základným právom strany konania na súdnu ochranu či so zásadami spravodlivého procesu. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nadväzuje na odôvodnenie rozsudkov okresného súdu a krajského súdu, v ktorých sa konajúce súdy ústavne akceptovateľne vysporiadali s relevantnou argumentáciou sťažovateľa, a preto v nadväznosti na sťažnostnú argumentáciu, ktorá spochybňuje predovšetkým skutkové zistenia súdov a je čirou polemikou s napadnutým rozhodnutím, nemožno dospieť k záveru, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny či práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

19. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení či nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08). Ani z tohto hľadiska ústavný súd nezaznamenal nedostatky či inú zrejmú nespravodlivosť v namietanom rozhodnutí najvyššieho súdu.

20. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia práva na súdnu ochranu, resp. spravodlivý proces odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

21. Pokiaľ ide o namietané porušenie práva podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, ktorým je právo na právnu pomoc v konaní pred súdom, ústavný súd konštatuje, že ústavná sťažnosť v tejto časti neobsahuje žiadnu argumentáciu svedčiacu v prospech porušenia tohto práva a ani obsah k sťažnosti priložených listín žiadnu možnosť porušenia práva na právnu pomoc v konaní nepreukazuje. Tento

nedostatok sťažnosti, teda absencia odôvodnenia sťažnosti (vrátane ústavnoprávnej argumentácie), z povahy veci pre jeho kľúčovú povahu nie je nedostatkom, ktorý by bol odstrániteľný na základe výzvy na odstránenie nedostatkov sťažnosti.

22. Pretože predmetná sťažnosť v predloženej podobe v tejto časti neobsahuje náležitosti, ktoré na uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje ústava a zákon o ústavnom súde, a to kvalifikované odôvodnenie, ústavný súd aj so zreteľom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľa sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. novembra 2024

Libor Duľa
predseda senátu